

Derde paaszondag B cyclus 19 april 2015

Handelingen 3,13-15.17-19

1 Johannes 2,1-5a

Lucas 24,35-48

HANDELINGEN 3,13-15.17-18

Eerste lezing uit de Handelingen der Apostelen

In die dagen zei Petrus tot het volk:

‘De God van Abraham, Isaäk en Jakob,

de God van onze vaders

heeft zijn dienaar Jezus verheerlijkt,

die gij hebt overgeleverd

en voor Pilatus verloochend

ofschoon deze geoordeeld had

Hem in vrijheid te moeten stellen.

Maar gij hebt de Heilige en Gerechte verloochend

en als gunst de vrijlating van een moordenaar gevraagd.

De vorst des levens daarentegen hebt gij gedood.

God heeft Hem evenwel uit de doden doen opstaan;

daarvan zijn wij getuigen.

Maar ik weet, broeders,

dat gij in onwetendheid gehandeld hebt,

evenals uw overheden.

Maar wat God tevoren had aangekondigd

bij monde van alle profeten,

dat zijn Messias zou sterven

heeft Hij zo in vervulling doen gaan.

Bekeert u dus en hebt berouw,

opdat uw zonden worden uitgewist.’

1 JOHANNES 2,1-5A

Tweede lezing uit de eerste brief van de heilige apostel Johannes

Vrienden,

Ik schrijf u

met de bedoeling dat gij niet zoudt zondigen.

Maar ook al zou iemand zonde bedrijven:

we hebben een voorspreker bij de Vader,

Jezus Christus,

die geheel zondeloos is,

die al onze zonden goedmaakt

en niet alleen die van ons maar die van de hele wereld.

Hoe weten wij dat wij God kennen?

Er is maar één bewijs:

dat we ons houden aan zijn geboden.

Wie zegt dat hij Hem kent

maar zich niet stoort aan zijn geboden

is een leugenaar;
in zo iemand woont de waarheid niet.
Maar in een mens die gehoorzaam is aan Gods woord.

LUCAS 24, 35-48

Uit het heilig evangelie van onze Heer Jezus Christus volgens Lucas

In die tijd vertelden de twee leerlingen wat er onderweg gebeurd was
en hoe Jezus door hen herkend werd
aan het breken van het brood.

Terwijl ze daarover spraken
stond Hijzelf plotseling in hun midden
en zei:

‘Vrede zij u.’

In hun verbijstering en schrik meenden ze een geest te zien.

Maar Hij sprak tot hen:

‘Waarom zijt ge ontsteld
en waarom komt er twijfel op in uw hart?

Kijkt naar mijn handen en voeten:

Ik ben het zelf.

Betast Mij en kijkt:

een geest heeft geen vlees en beenderen
zoals ge ziet dat Ik heb.’

En na zo gesproken te hebben

toonde Hij hun zijn handen en voeten.

Toen ze het van vreugde en verbazing niet konden geloven

zei Hij tot hen:

‘Hebt ge hier iets te eten?’

Zij reikten Hem een stuk geroosterde vis aan;

Hij nam het en at het voor hun ogen op.

Hij sprak tot hen:

‘Dit zijn mijn woorden,
die Ik sprak toen Ik nog bij u was:

Alles moet vervuld worden

wat over Mij geschreven staat in de Wet van Mozes,
in de profeten en in de psalmen.’

Toen maakte Hij hun geest toegankelijk

voor het begrijpen van de Schriften.

Hij zei hun:

‘Zó spreken de Schriften over het lijden en sterven van de Messias

en over zijn verrijzenis uit de doden op de derde dag,

over de verkondiging onder alle volkeren,

van de bekering en de vergiffenis der zonden in zijn Naam.

Te beginnen met Jeruzalem moet gij van dit alles getuigen.’

COMMENTAAR

– Jean Bastiaens –

Waar de Geest waait, spookt het niet!

Ik heb gedurende een half jaar mogen meewerken in de kerk in Indonesië, op het eiland Java in de stad Muntilan. Een prachtervaring! Je kon daar soms sterke verhalen te horen krijgen, magie was nooit echt ver weg. Deze verhalen werden meestal fluisterend verteld, alsof de muren het niet mochten horen. Magie heeft dikwijls te maken met een bepaalde onrust: met vrees en hoop, maar vooral ook met angst. Angst voor onbedwingbare machten en krachten die het bestaan binnensluipen en ons bij de keel grijpen. In het 'redelijke' Westen lijken deze machten en krachten wat meer onder controle, hoewel het ook bij ons nog vaak kan spoken onder de mensen. Geestelijke gezondheid is een fragiel iets.

In het paasevangelie van deze zondag krijgen wij, weifelende mensen, een hart onder de riem gestoken: de verschijning van Jezus aan de leerlingen heeft niets te maken met het geloof in geesten of spoken, integendeel. In feite hebben we hier een paralleltekst van de evangelielezing van de tweede (vorige) paaszondag. Maar er is een interessant vervolg bij Lucas. Want nadat Jezus komaf heeft gemaakt met de irrationele angsten voor geesten, komt Hij met een heel nuchtere opdracht op de proppen. Heel het leven van Jezus – en vooral zijn lijden en sterven en zijn opstanding – staat uitgeschreven in de Tora, de Profeten en de Psalmen, kortom: in de *Schriften*. Dáár zullen de leerlingen met hun hart en hun verstand kunnen zoeken naar de opdracht van de messias zoals die in Jezus werkelijkheid geworden is. Maar enige hulp kunnen ze daarbij wel gebruiken. Het is (het geloof in) Jezus zelf die de geest van de leerlingen open maakt voor deze zoektocht. Wat zegt de verrezene? Ga de *Schriften* maar lezen! Maak je maar vertrouwd met Tora, Profeten en Wijsheid, en je zult mij tegenkomen.

Na de dood en de opstanding van Jezus, is het dit wat de eerste leerlingen inderdaad gedaan hebben. Zij zijn de *Schriften* met nieuwe ogen gaan lezen. In de eerste lezing van deze derde paaszondag krijgen we warempel een blik op deze leesarbeit.

De eerste lezing uit de Handelingen is opgebouwd rond het *Jezuskerygma*: dat wil zeggen rond de oerverkondiging over het heil dat met het leven van Jezus verbonden is. Dit *kerygma* bevat hier de volgende elementen: de verloochening en uitlevering van Jezus, het proces tegen Hem, het sterven van Jezus, zijn opwekking uit de dood, de opdracht van de getuigen, de oproep tot ommekeer en ten slotte het beroep op de *Schriften*. De volgorde van de elementen van deze verkondiging ligt niet vast, maar blijkt – in het boek van de Handelingen – telkens anders uit te vallen.

De rede van Petrus is doorspekt met Joodse messiaanse titels: de *dienaar* (of *knecht*), de *heilige*, de *rechtvaardige* (lectionarium: *gerechte*), de *leidsman naar het leven* (lectionarium: *de vorst des levens*) en ten slotte de *messias*. Deze vijf titels voor Jezus hebben allemaal een verschillende achtergrond en leiden naar verschillende plaatsen in de *Schriften*. Eén daarvan wil ik voor het voetlicht brengen: de titel *dienaar*, die als titel voor Jezus ook voorkomt in Handelingen 3,26 en 4,27.30 (in het Grieks staat er *pais*). Jezus wordt een 'dienstknecht' genoemd die door GOD is 'verheerlijkt'. Juist de combinatie van 'dienstkecht' en 'verheerlijken' (*doxazein*) leidt ons regelrecht naar de tekst van Jesaja 53 over de *lijdende dienstknecht van JHWH*. Ook deze dienstknecht uit Jesaja had te lijden gehad van het ongeloof en het verzet vanuit het eigen volk, en ook deze dienstknecht is op een gewelddadige wijze om het leven gebracht. Gelukkig zijn er achteraf toch mensen uit het Godsvolk die tot het inzicht komen dat deze dienstknecht een profeet was van Godswege met een heel speciale opdracht: de voorbereiding van het koninkrijk van GOD, dat wil zeggen het mogelijk maken dat GOD zijn koningschap weer op zich kan nemen. Als Lucas hier en ook elders zo nadrukkelijk alludeert op de dienstknecht uit het boek Jesaja, wil hij zeggen: het leven, lijden en sterven, maar ook de opstanding van Jezus worden voor ons een stuk inzichtelijker wanneer we de teksten over de dienstknecht uit het boek Jesaja als diepteperspectief gebruiken. En zo krijgt het leven van Jezus grond onder de voeten, de rijke humusgrond van de *Schriften*.